

บทที่ 2

พัฒนาการของการก่อการร้าย

การก่อการร้าย (Terrorism) เป็นกิจกรรมที่ทำโดยกลุ่มบุคคลที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เพื่อความร่วมมือในการประกอบอาชญากรรม โดยการวางแผนดำเนินการที่ผิดกฎหมาย มีการปกปิดวิธีดำเนินการ มีการสะสมกำลังพลหรืออาวุธ จัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สินหรือรับการฝึกก่อการร้าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความหวาดกลัวและความตื่นตระหนกให้แก่ผู้คนทั่วไปในสังคมหรือทั้งประชาคมโลก ตลอดจนสร้างความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก การทำความเข้าใจกระบวนการทางกิจกรรมที่เรียกว่า “การก่อการร้าย” จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของการก่อการร้าย

ในปัจจุบันการก่อการร้ายนับเป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรงต่อมวลมนุษยชาติ ซึ่งได้สร้างความกลัวและตื่นตระหนกไปทั่วทุกภูมิภาคของโลก ดังกรณี เหตุการณ์จี้เครื่องบินพุ่งเข้าชนตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 หรือเหตุการณ์ลอบวางระเบิดแหล่งบันเทิงของนักท่องเที่ยวที่เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซียในปี พ.ศ. 2545 ส่งผลให้ประชาชนทั่วโลกได้ตระหนักถึงความร้ายแรงของการก่อการร้ายซึ่งทำให้ประชาชนล้มตายเป็นจำนวนมาก ปัญหาการก่อการร้ายจึงมีความสำคัญต่อประชาคมโลกที่ต้องช่วยกันป้องกันและแก้ไข การศึกษาความเป็นมาของการก่อการร้ายจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง¹

1.1 ความเป็นมาของการก่อการร้ายในต่างประเทศ

ในอดีตที่ผ่านมาการก่อการร้ายเริ่มต้นขึ้นจากการต่อสู้เพื่อต่อต้านประเทศจักรวรรดินิยม ซึ่งทำการล่าอาณานิคม โดยเป็นการต่อสู้ของกลุ่มคนในประเทศที่ตกเป็นเมืองขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์การปลดปล่อยตนเองให้เป็นอิสระ กลุ่มต่อต้านเหล่านี้ไม่มีกองกำลังเป็นของตนเอง มีอาวุธเพียงเท่าที่ทำได้ แต่ด้วยกำลังใจและเลือดรักชาติ ผู้คนเหล่านี้ได้ทำทุกวิถีทางในการสร้างความเสียหายแก่ประเทศจักรวรรดินิยม โดยใช้วิธีการต่อสู้ที่เรียกว่า “การก่อการร้าย” ใช้การลอบฆ่า ลอบวาง

¹ อัครวิน ศุกระสร, “ความผิดฐานก่อการร้ายในประเทศไทย : มาตรการป้องกันและปราบปราม,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น. 1.

ระเบิด ลอบเผาทำลายชีวิตหรือทรัพย์สิน เน้นวิธีการที่ลงทุนน้อยและใช้กำลังคนไม่มาก แต่ได้ผลอย่างรุนแรง ประวัติศาสตร์ของการก่อการร้ายจึงได้เริ่มต้นขึ้นในยุคสมัยการล่าอาณานิคม²

ภายหลังจากโลกได้ผ่านยุคการล่าอาณานิคม การก่อการร้ายก็ได้หยุดยั้งอยู่แค่นั้น การก่อการร้ายได้พัฒนาไปสู่อาชญากรรมในรูปแบบองค์กรที่เรียกว่าองค์กรอาชญากรรม มีการวางแผน และการจัดการเป็นระบบ มีการได้รับเงินทุน อาวุธยุทโธปกรณ์และการฝึกฝนจากกลุ่มองค์กรหลายกลุ่มที่ปฏิบัติการก่อการร้าย ยกระดับการก่อการร้ายสู่ความเป็นสากล โดยในปี ค.ศ. 1968 ถือเป็นการเริ่มต้นยุคแห่งการก่อการร้ายสมัยใหม่ เมื่อกลุ่ม PFLP (Popular Front for the Liberation of Palestine) ได้ทำการจี้เครื่องบินสายการบิน El Al จากกรุงเทลอาวีฟ ประเทศอิสราเอล ไปยังกรุงโรม ประเทศอิตาลี โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้โลกรับรู้ถึงการต่อต้านรัฐบาลอิสราเอล

พัฒนาการของการก่อการร้ายตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงพลวัต การเปลี่ยนแปลงผ่านสำคัญนำไปสู่การจัดประเภทของการก่อการร้ายได้ดังนี้³

1) การถูกรุกรานทางดินแดน การก้าวล่วง และการเกิดปัญหาข้อขัดแย้งในทางศาสนา นำไปสู่การก่อการร้ายโดยกลุ่มชาตินิยม และกลุ่มที่ใช้ศาสนาเป็นเครื่องปลุกเร้าให้เกิดความรุนแรง

2) การเกิดกระแสรัฐชาติสมัยใหม่ นำไปสู่การก่อการร้ายโดยกลุ่มชาตินิยมเพื่อการปลดปล่อย

3) การที่รัฐเลือกใช้ความรุนแรงต่อประชาชนที่มีแนวคิดต่อต้าน ขณะที่กลุ่มผู้ต่อต้านเองก็ใช้การก่อการร้ายตอบโต้อำนาจรัฐอย่างรุนแรงนั้น จัดเป็นการก่อการร้ายโดยกลุ่มการเมืองภายในประเทศ

4) การขยายแนวคิดเกี่ยวกับชาติพันธุ์ รวมทั้งแนวคิดการพัฒนาการเมืองนำไปสู่การเกิดขบวนการที่รวมตัวทางเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์เดียวกัน เพื่อหวังจะแบ่งแยกดินแดนและสถาปนารัฐของตน จัดเป็นการก่อการร้ายโดยกลุ่มชาตินิยม

5) ความขัดแย้งทางลัทธิ และอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างสองขั้วอำนาจในช่วงสงครามเย็น ถือเป็นตัวผลักดันให้การก่อการร้ายรุนแรงมากขึ้นเพื่อผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศ

² อรุณศรี วิชชาวุธ, “การนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในการก่อการร้ายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552), น. 5.

³ ดลยา เทียนทอง, ปฐมบทการก่อการร้าย รากเหง้า ความเป็นไป และพลวัต, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีบุรณคอมพิวเตอร์-การพิมพ์, 2550), น. 6-7.

1.2 ความเป็นมาของการก่อการร้ายในประเทศไทย

ในประเทศไทยการก่อการร้ายเริ่มปรากฏชัดเจนหลังเกิดเหตุการณ์ปล้นอาวุธปืนที่ค่ายทหารกองพันทหารพัฒนาที่ 4 อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ต่อด้วยเหตุการณ์ที่มีสยิดกรือแซะ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547 เรื่อยมาจนถึงเหตุการณ์สลายการชุมนุมหน้าสถานีตำรวจภูธร อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2547 การก่อการร้ายได้พัฒนารูปแบบการกระทำความผิดให้มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ทั้งการลอบเผาโรงเรียน การเผาศาลากลางจังหวัด การลอบยิงครูและเจ้าหน้าที่ของรัฐ การฆ่าพระสงฆ์ การวางระเบิดตามสถานที่สำคัญต่างๆ เพื่อหวังให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการข่มขู่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ให้เกิดความเกรงกลัว จนภัยจากการก่อการร้ายลุกลามไปทั่วสามจังหวัดชายแดนภาคใต้⁴

นอกจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรุงเทพมหานครเมืองหลวงของประเทศไทยก็ตกเป็นเป้าหมายของกลุ่มก่อการร้าย ในกรณีเริ่มแรกเป็นกลุ่มก่อการร้ายของฝ่ายการเมืองของผู้สูญเสียอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมือง โดยมุ่งหวังก่อความวุ่นวายและสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนในกรุงเทพมหานคร ดังกรณีกลุ่มคนเสื้อแดงวางเพลิงเผาห้างเซ็นทรัลเวิลด์ ปี พ.ศ. 2553 กลุ่มคนไม่ทราบฝ่ายใช้อาวุธปืนและวัตถุระเบิดทำร้ายนักศึกษารามคำแหงในปี พ.ศ. 2556 และกรณีกลุ่มคนเสื้อแดงปาระเบิดใส่ศาลอาญาปี พ.ศ. 2558

กรณีไม่เพียงแต่มุ่งหวังทางการเมือง กรุงเทพมหานครยังคงตกเป็นเป้าหมายของกลุ่มก่อการร้ายที่ไม่พอใจนโยบายของรัฐ ทำให้เกิดเหตุการณ์ระเบิดที่แยกราชประสงค์ในวันที่ 17 สิงหาคม 2558 และเหตุการณ์วางระเบิดทำเรือสารวันที่ 18 สิงหาคม 2558 ก่อให้เกิดผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก อันเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ในโลกยุคปัจจุบันภัยจากการก่อการร้ายได้เคลื่อนตัวเข้ามาใกล้กับประชาชนชาวไทยเป็นอย่างมาก ประชาชนจึงพึงต้องใช้ความระมัดระวังและความรอบคอบในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.. ความหมายของการก่อการร้าย

การให้นิยามความหมายของการก่อการร้ายนั้น องค์การสหประชาชาติไม่สามารถกำหนดความหมายให้เป็นที่ยอมรับของประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยการให้ความเห็นอธิบายของนักนิติศาสตร์เป็นสำคัญ โดยนักนิติศาสตร์ทั้งชาวต่างประเทศและชาวไทยได้พยายามให้คำนิยามการก่อการร้ายไว้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการพิจารณาพฤติการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

⁴ อรุณศรี วิชาวุธ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 2, น. 6.

2.1 ความหมายของการก่อการร้ายในต่างประเทศ

การให้คำนิยามกำหนดความหมายของการก่อการร้าย บทพื้นฐานคำถามที่ว่า “การก่อการร้ายคืออะไร” นั้น นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความหมายของการก่อการร้ายไว้ดังต่อไปนี้

ท่าน Brian Forst อธิบายว่า การก่อการร้าย คือ การกระทำโดยการไตร่ตรองไว้ก่อน และใช้วิธีการที่มีขอบด้วยกฎหมาย หรือการขู่เชิญคุกคามด้วยการใช้ความรุนแรงต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์หรือเป้าหมายที่มีความสำคัญเชิงสัญลักษณ์ โดยมีจุดประสงค์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองผ่านการข่มขู่ ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางการเมืองและทางเศรษฐกิจหรือการทำลายล้างประชาชน ซึ่งถูกระบุว่าเป็นศัตรู⁵

ท่าน Walter Enders และท่าน Todd Sander อธิบายว่า การก่อการร้าย คือ การกระทำโดยการไตร่ตรองไว้ก่อนหรือการขู่เชิญคุกคามด้วยการใช้ความรุนแรง โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือสังคม ผ่านการข่มขู่ผู้คนจำนวนมาก นอกเหนือไปจากผู้ที่ได้รับความเสียหายโดยตรง⁶

ท่าน J.D. Simon อธิบายว่า การก่อการร้าย ไม่ใช่กิจกรรมที่ไร้สาระหรือเป็นไปอย่างไม่มีทิศทาง หากแต่เป็นการกระทำที่มีเป้าหมายชัดเจน ซึ่งกระทำขึ้นโดยบุคคลที่มีความมุ่งหมายอย่างจริงจังและมีผลตอบแทนอย่างยิ่งใหญ่ในจิตใจของผู้กระทำ

ท่าน Alex P. Schmid อธิบายว่า การก่อการร้าย เป็นวิธีการสร้างความหวาดกลัวโดยใช้ความรุนแรงซ้ำซากโดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐ ที่ไม่เปิดเผยตัว หรือกึ่งไม่เปิดเผยตัว โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะบุคคล หรือวัตถุประสงค์ในการกระทำผิดทางอาญา หรือวัตถุประสงค์ในการเมือง ความแตกต่างระหว่างการก่อการร้ายกับการลอบสังหารอยู่ที่เป้าหมายที่แท้จริงของการก่อการร้าย โดยทั่วไปผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการก่อการร้ายถูกเลือกโดยการสุ่ม (เป็นเป้าหมายโดยบังเอิญ) หรือถูกเลือกโดยตั้งใจ (เพื่อเป็นตัวแทนหรือเป็นเป้าหมายในเชิงสัญลักษณ์) เพื่อใช้เป็นสื่อในการส่งความต้องการ กระบวนการคุกคามและสื่อสารโดยใช้ความรุนแรงระหว่างผู้ก่อการร้าย (องค์กร) เหยื่อ (ที่อยู่ในอันตราย) และเป็นหมายหลัก ถูกใช้เพื่อเป็นเป้าหมายที่แท้จริง (ซึ่งก็คือสาธารณชน) ที่จะถูกทำให้กลายเป็นเป้าหมายของการก่อการร้าย เป็นเป้าหมายของการเรียกร้อง หรือเป็นหมายของการเรียกร้องความสนใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าการสร้างความหวาดกลัว การข่มขู่คุกคาม หรือการโฆษณาชวนเชื่อ เป็นวัตถุประสงค์หลักของการก่อเหตุหรือไม่⁷

⁵ Brian Forst, *Terrorism, Crime and Public Policy*, (New York: Cambridge University Press, 2009), p. 5

⁶ Walter Enders and Todd Sander, *The Political Economy of Terrorism*, (New York: Cambridge University Press, 2006), p. 3.

⁷ ความหมายของการก่อการร้ายของ Alex P. Schmid ซึ่งเสนอโดยสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (The UN Office on Drugs and Crime) ดู Bernhard A. Koch (ed.),

จากคำอธิบายของนักนิติศาสตร์หลายท่านดังกล่าว เราสามารถจำกัดคำนิยามความหมายของการก่อการร้ายได้ว่า การก่อการร้าย คือ การกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือการกระทำของรัฐ ซึ่งปกปิดวิธีการดำเนินการ โดยผู้ก่อการจะใช้วิธีการที่มีความรุนแรงต่อเป้าหมายเชิงสัญลักษณ์ บุคคลผู้เป็นเป้าหมาย รวมไปถึงผู้บริสุทธิ์จำนวนมาก เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางอาชญากรรมหรือนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง ผ่านทางการข่มขู่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทั้งทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ

2.2 ความหมายของการก่อการร้ายในประเทศไทย

ในกฎหมายไทยได้มีการพยายามอธิบายความหมายของคำว่า “การก่อการร้าย” ไว้บนพื้นฐานของเหตุการณ์ก่อการร้ายที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

ท่าน ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ อธิบายว่า ความผิดอันเป็นการก่อการร้าย มีลักษณะต่างจากความผิดทั่วไป คือ ผู้กระทำมิได้มุ่งประสงค์ในชีวิตทรัพย์สินใดโดยเฉพาะเจาะจง การกระทำอันเป็นการก่อการร้าย “act of terrorism” ได้แก่ การกระทำที่ใช้ความรุนแรงและเป็นอันตรายต่อชีวิตซึ่งผิดตามกฎหมายอาญา โดยมุ่งหมายเพื่อสร้างความปั่นป่วนให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ชน (โดยเฉพาะกับพลเรือน) เพื่อบังคับข่มขู่รัฐบาล แม้จะก่อความรุนแรงโดยมีเหตุจูงใจทางการเมือง (politically motivated violence) แต่ก็มีได้มุ่งหมายที่จะยึดอำนาจรัฐอันจะเป็นความผิดทางการเมือง (politically crimes) หรือกบฏแต่อย่างใด โดยอาจใช้วิธีลอบฆ่าหรือลักพาตัว ความผิดฐานก่อการร้ายจึงมีความร้ายแรงกว่าความผิดอาญาโดยทั่วไปที่ผู้กระทำทั่วไปมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แน่นอนทำให้สามารถแก้ไขสาเหตุของการกระทำได้ง่ายกว่า การก่อการร้ายจึงเป็นภัยคุกคามความสงบสุขของประเทศและโลกโดยรวม กฎหมายอาญาได้บัญญัติให้เป็นความผิดสากลที่ศาลไทยมีอำนาจพิจารณาได้ไม่ว่าเหตุจะเกิด ณ ที่ใด⁸

ท่าน สุชาติ มายสกุล อธิบายว่า การก่อการร้าย คือการกระทำโดยมีความมุ่งหมาย (1) เพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือ (2) เพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน”⁹

Terrorism, Tort Law and Insurance A Comparative Survey, (Austria: Springer-Verlag Wien New York, 2004), p. 1.

⁸ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและลหุโทษ, พิมพ์ครั้งที่ 10 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556), น. 47.

⁹ สุชาติ มายสกุล, “คดีก่อการร้ายกับกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง,” บทบัณฑิตย เล่ม 64 ตอน 4 (ธันวาคม 2551), น. 194.

ท่านดลยา เทียนทอง อธิบายว่า การก่อการร้าย เป็นแรงจูงใจทางการเมือง โดยใช้วิธีการที่มีความรุนแรง การคุกคามข่มขู่ เพื่อให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือการบีบบังคับรัฐบาล ให้บรรลุเป้าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้¹⁰

ผู้วิจัยเห็นว่า ความหมายของนิยามการก่อการร้ายนั้น ไม่ควรที่จะตีความหมายกว้างหรือแคบเกินไป เนื่องจากว่าหากเราตีความหมายกว้างเกินไปนั้น ถึงแม้ว่าเจตนารมณ์ของการตีความหมายกว้างนั้นเพื่อจะคุ้มครองและป้องกันเหตุร้ายซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต แต่ทว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากนั้นจะเป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐมากเกินไปซึ่งจะนำไปสู่การลุแก่อำนาจในอนาคตและอาจจะทำให้ประชาชนเกิดความระแวงในการใช้ชีวิตในสังคมเพราะการกระทำของตนอาจผิดกฎหมายได้ เพราะฉะนั้น เราไม่ควรจะนำผลของการกระทำมาขยายการตีความของคำว่าก่อการร้ายเพราะอาจจะเป็นการขัดหลักกฎหมาย¹¹

อย่างไรก็ตามการตีความอย่างแคบของนิยามการก่อการร้ายก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเช่นกัน เพราะหากผู้กระทำความผิดกระทำผิดไปจากคำที่ระบุไว้ในกฎหมาย ผู้กระทำความผิดดังกล่าวก็จะไม่มีความผิดไปโดยปริยาย ซึ่งการตีความดังกล่าวผิดหลักกฎหมายที่ว่ากฎหมายเป็นเครื่องป้องกันสังคม ไม่ใช่เป็นกฎหมายที่ผลบังคับใช้¹² ดังนั้นสมควรอธิบายความหมายของการก่อการร้ายว่า การก่อการร้าย คือ การกระทำที่ใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัยและทรัพย์สิน อันเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา โดยผู้กระทำความผิดมุ่งหมายสร้างความปั่นป่วนให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ชนเพื่อบังคับข่มขู่รัฐบาลและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3. มูลเหตุของการก่อการร้าย

การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากน้ำมือของมนุษย์ โดยการใช้ความรุนแรงเพื่อเข่นฆ่ามนุษย์ด้วยกันเอง การพิจารณามูลเหตุที่ทำให้ “มนุษย์” เป็นผู้ก่อการร้าย สามารถจำแนกศึกษาได้ดังต่อไปนี้

¹⁰ ดลยา เทียนทอง, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 3*, น. 13.

¹¹ ก่อการร้าย ไม่มีนิยามความหมายที่เป็นสากล แต่กฎหมายอาญาของไทย เราก็นิยามความหมายไว้และนิยามความหมายในกฎหมายไทยในสายตาของนาย Martin Scheinin ผู้เชี่ยวชาญสหประชาชาติเป็นนิยามที่ไปออกจะกว้างไกลมาก ดู คณิต ฌ นคร, การก่อการร้ายกับการมอบอำนาจให้ดำเนินคดี, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555), น. 13.

¹² สุชาติ มายสกุล, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 9*, น. 194.

3.1 มูลเหตุของการก่อการร้ายในต่างประเทศ

มูลเหตุการก่อการร้ายของรัฐ ก็คือ รัฐได้ใช้อำนาจสั่งให้บุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาภายในรัฐ เป็นผู้ดำเนินการประสานความร่วมมือภายในประเทศ และดำเนินการก่อการร้ายรัฐอื่นๆ นอกประเทศ เพื่อตอบสนองผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นสำคัญ เช่น เกาหลีเหนือ คิวบา อิหร่าน ซีเรีย ลิเบีย เป็นต้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ การระเบิดเครื่องบินของสายการบิน PANAM ที่เมืองลอคเคอร์บี้ สหราชอาณาจักร โดยผู้ก่อการร้ายเป็นบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของประธานาธิบดี มูฮัมหมัด กัลดาฟี แห่งลิเบีย

นอกจากการก่อการร้ายโดยรัฐ ซึ่งมีมูลเหตุจากผลประโยชน์ทางการเมืองแล้วยังมีการก่อการร้ายโดยกลุ่มชนในประเทศทำการรวมตัวกัน ด้วยสาเหตุจากความคับแค้น และ/หรือ ได้รับการสนับสนุนจากประเทศอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อแบ่งแยกแล้วยึดครองดินแดน เช่น ขบวนการปลดแอกในอียิปต์ ก็เป็นมูลเหตุหนึ่งที่สำคัญ ในการจัดตั้งกลุ่มก่อการร้าย

โดยทั่วไปแล้วบุคคลผู้เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญ ไม่ได้มีประวัติทางการศึกษา และการใช้ชีวิตที่ยากลำบาก หากส่วนใหญ่แล้วเป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดี มีฐานะการดำเนินชีวิตที่มั่นคง แต่กลับสร้างกลุ่มก่อการร้ายขึ้น เพื่อสนองตอบความเชื่อทางศาสนาหรือทางด้านการเมืองของตน ดังเช่นบุคคลต่อไปนี้

ยูริค แมนฮอฟส์ (Ulike Meinhoff) ผู้ก่อตั้งกองทัพบกแดงของเยอรมันตะวันตก เป็นบุตรสาวของนักประวัติศาสตร์ศิลป์ มีแม่บุญธรรมเป็นนักสันติภาพชาวคริสต์ และเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัย Marburg เป็นนักกิจกรรมต่อต้านนิวเคลียร์ ซึ่งมีความเชื่อมั่นทางศาสนา เมื่อจบการศึกษาได้ทำการประกอบอาชีพด้านสื่อสารมวลชน ทำการผลิตสื่อฝ่ายซ้าย ทั้งบทความและภาพยนตร์ ยูริค แมนฮอฟส์ (Ulike Meinhoff) จึงเป็นสัญลักษณ์ของ “ผู้หญิงฝ่ายซ้าย”

อิลิช รามิเรซ ซานเชส (Ilich Ramirez Sanchez) ผู้ก่อการร้ายชื่อดังระดับโลก เป็นบุตรนักกฎหมายฝ่ายซ้ายที่ร่ำรวย ชาวเวเนซุเอลา เขาได้รับการศึกษาที่ประเทศอังกฤษ และเดินทางไปศึกษาต่อที่ Patrice Lumumba a Freindship ณ กรุงมอสโก ประเทศรัสเซีย และได้เข้าร่วมกลุ่มก่อการร้าย PLU ซึ่งได้ลงมือปฏิบัติการสำเร็จหลายครั้งในยุโรป

โอซามา บินลาเดน (Osama Binladin) ลูกชายคนที่เจ็ดของมูฮัมหมัด บินลาเดน นักธุรกิจก่อสร้างชาวซาอุดีอาระเบีย ผู้มั่งคั่งและมีสายสัมพันธ์ที่ดีกับราชวงศ์กษัตริย์ ในปี 1980 ภายหลังจากจบการศึกษาที่มหาวิทยาลัย เขาได้เข้าร่วมสงครามต่อต้านการยึดครองอัฟกานิสถานจากสหภาพโซเวียต โดยร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับกลุ่มนักรบมุจาฮิดีน ต่อมาได้ร่วมกับขบวนการตอลิบาน ทำการจัดตั้งกลุ่มก่อการร้ายที่มีผลงานโดดเด่นที่สุดก็คือ กลุ่มอัลกออิดะห์ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นผู้ก่อการร้ายที่ร้ายที่สุดในโลก มีสินทรัพย์รวมมูลค่ากว่า 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

3.2 มูลเหตุของการก่อการร้ายในประเทศไทย

การก่อการร้ายในประเทศไทย ส่วนใหญ่แล้วเป็นการก่อการร้ายโดยกลุ่มชนในประเทศทำการรวมตัวกัน ด้วยสาเหตุจากความคับแค้น และ/หรือได้รับการสนับสนุนจากประเทศอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อแบ่งแยกแล้วยึดครองดินแดน เช่น ขบวนการก่อการร้ายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ การเผาโรงเรียนและการวางระเบิดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนี้ลักษณะสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศทางการเมืองภายในประเทศที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง ความไม่เอื้ออำนวยและปิดกั้นโอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไปจนกระทั่งเป็นการกดขี่ ข่มเหง ทำร้ายและใช้ความรุนแรง เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่มีแนวความคิดเห็นการเมืองฝ่ายตรงข้าม ดังเช่น กรณีการเผาห้างเซ็นทรัลเวิลด์ในปี พ.ศ. 2553 เป็นต้น